

Teoriile adevărului

- a) Teoria adevărului corespondență
- b) Teoria adevărului coerentă
- c) Teoria pragmatistă a adevărului

Teoriile adevărului își propun să identifice criteriul după care o judecată poate fi considerată ca fiind adevărată.

Teoria adevărului corespondență

- Este prima teorie a adevărului elaborată în antichitate de către Aristotel
- Acesta a încercat să găsească o fundamentare a adevărului pe baza experienței
- Mai exact adevărul unei judecări se stabilește dacă există o concordanță între ceea ce exprimă enunțul și starea de fapt din realitate
- Aristotel a formulat această idee în expresia “adevărul înseamnă a afirma că ceea ce este, este și că ceea ce nu este, nu este; iar falsul înseamnă a afirma că este ceea ce nu este sau că nu este ceea ce este”
- Teoria aristotelică a fost preluată și dezvoltată de filosofil medievale în special de Sf. Toma de Aquino de la care provine și denumirea de “adevăr corespondență”
- Medievalii au reformulat definiția adevărului corespondență precizând că “veritas est adequatio rei et intellectus” (adevărul este adecvarea dintre lucru și intelect)
- Exemplul furnizat de Aristotel sugerează că adevărul nu se stabilește doar la nivelul discursivității (a enunțului) ci enunțul devine adevărat abia prin confruntarea cu planul ontologic (realitatea, existența) => trebuie să existe o suprapunere între planul logic, planul limbajului și planul ontologic
- În concluzie, adevărul corespondență ia forma echivalenței logice dintre enunț și realitate (ex. Zapada este albă dacă și numai dacă zapada este albă)

Teoria adevărului coerentă

- Teoria adevărului apărută în filosofia modernă și generată de faptul că teoria adevărului corespondență nu se poate aplica în orice situație: de ex. nu putem stabili corespondență dacă termenul corespunzător nu mai există în realitate sau termenii corespondenței sunt prea complexi pentru a putea fi verificați (ex. numerele infinite)

Exemplu

Propoziția “Tarul Rusiei este o persoană sociabilă” nu o putem verifica prin corespondență deoarece tarul Rusiei nu mai există

- În situațiile în care nu putem aplica adevărul corespondență, se aplică adevărul coerentă potrivit căruia adevărul unei opinii se stabilește prin punerea acesteia în relație logică cu un sistem de opinii dovedite deja ca fiind adevărate
- Dacă opinia noastră nu contrazice sistemul logic deja acceptat de opinii adevărate adică e coerentă logic cu sistemul, atunci e acceptată și ea ca adevărată
- Dacă ne contrazice sistemul, opinia e respinsă ca falsă
- Reprezentanți ai teoriei adevărului coerentă: G.W. Leibniz, K. Lehrer, B. Blanchard

Teoria pragmatistă a adevărului (teoria adevărului utilitate)

- Apartine filosofiei contemporane, iar în cadrul acesteia adevărul nu mai este privit ca tinând de judecată, de interiorul subiectului, ci este determinat prin raportare la un criteriu exterior: o idee este adevărată dacă are consecințe practice adică dacă

este productiva, utila sau functionala

- Altfel spus adevarul este o consecinta a succesului practic al unei idei

W. James (1842-1910)

- Filosof si psiholog american de la inceputul secolului XX considerat intemeietorul curentului pragmatist in filosofie
- Opera: "Pragmatismul"
- James incepe prin a corecta teoria adevarului corespondenta specificand ca pentru a fi adevarata o opinie trebuie sa aiba si consecinte practice, de aceea , trebuie sa ne intrebam "care este valoarea adevarului in bani gheata?"
- James accentueaza faptul ca ideea devine adevarata abea in urma verificarii in practica si observarii efectelor concrete pe care le-a produs

"Ideile adevarate sunt cele pe care putem sa le asimilam, pe care le putem valida, carora

l

e

p

u

t

e

m

a

c

o

r

d

a

a

d

e

z

i

u

n

e

a

n

o

a

s

t

r

a

s

i

p

e

c

a

r

e